

VIỆT NAM: NHỮNG NỀN VĂN HÓA HANG ĐỘNG

GS. Trần Quốc Vương (*Đại học Tổng hợp Hà Nội*)

Người nguyên thủy trên đất Việt Nam phần lớn sống trong các hang động do hiện tượng karst mà hình thành trên 4 dải núi đá vôi chính:

- Dọc biên giới Việt Trung
- Các vòng cung Đông Bắc từ sông Gâm qua Bắc Sơn đến Đông Triều - Yên Tử.
- Từ Tây Bắc qua Hòa Bình tiến chuyển xuống Hà Nam Ninh rồi chạy dài vào miền Thanh Hóa.

- Dải núi đá vôi tây Nghệ An - Hà Tĩnh - Quảng Bình, Quảng Trị - Thừa Thiên.

Sớm nhất là ở các hang Thẩm Khuyên, Thẩm Hai (Lạng Sơn) và Thẩm Om (Nghệ An) có các hóa thạch người tối cổ và người cổ cùng các hóa thạch động vật Đười ươi và Voi răng kiếm... với niên đại C^{14} Pleistocene sớm và giữa (300.000 năm cách nay).

Dọc thung lũng Thần Sa (Thái Nguyên) giới khảo cổ phát hiện 12 hang động cổ với ở với niên đại C^{14} 30.000 năm cách nay với nhiều hiện vật cuội đèo và các công cụ chế tác từ mảnh tước, phiến tước...

Từ thập kỷ 20-30 của thế kỷ XX đến nay, giới khảo cổ học đã phát hiện 2 nền văn hóa nổi tiếng Hòa Bình - Bắc Sơn (lấy tên 2 vùng phát hiện đầu tiên) lan tỏa khắp ĐNA về địa và một phần ven biển (Giáp Khẩu (Quảng Ninh), Bàu Dũ (Quảng Nam), ven các đảo của Malaysia và Indonesia).

Người ta đã mệnh danh 2 nền văn hóa này là văn hóa - hang động (Cavern Cultures) với nhiều hiện vật cuội đèo hay và mài ở lưỡi cùng nhiều mộ táng của cư dân cổ Australoids, Negroids, Indonesians.

Niên đại của các nền văn hóa này được xác định bằng phương pháp phân tích C^{14} cho ta các thông số từ 18.000 năm đến 11.000 (Hòa Bình). 10.000 - 6.000 năm (Bắc Sơn) cho ngày nay.

Nhiều nhóm người nguyên thủy còn ở hang động cho đến cuối thời đá mới - đầu thời đại kim khí (6000 - 2000 năm cách ngày nay), từ các hang Mai Pha-Ba Xả (Bắc Sơn) đến Hang Tong, hang Minh Cầm (Quảng Bình).

Và tài liệu dân tộc học còn cho ta biết: Cho đến nay, nhiều nhóm - tộc người còn tiếp tục sống ở hang động, ví như tộc Rục và các nhóm bà con Khùa, Mày, Thàng... ở miền núi đá vôi dọc biên giới Việt - Lào thuộc các tỉnh Quảng Bình, Quảng Trị, cả Nam Hà Tĩnh, bắc Thừa Thiên... Họ sống chủ yếu bằng hái lượm và săn thú...

VIET NAM: THE CAVERN-CULTURES

Prof. Tran Quoc Vuong (*Hanoi University*)

Since prehistoric times, in early Pleistocene, the VN archaologists discovered some caves and grottoes with vestiges of Human bones - a complex of animal fossils including Pongo pygmaeus... The C^{14} dating gives us 300.000BP. (Tham Hai, Tham Om in the province of Lang Son).

Later, we discovered a lot of caves with "galets aménagés" and stone flakes and animal fossils + human tums (along the Than Sa spring at Thai Nguyen province) which were dated about 30.000-20.000 BP.

The famous prehistoric cultures-which were named Hoabinhian culture and Sonsonian culture - are of Early Holocene (10.000-6.000 BP). Both are cavern- cultures or valley cultures. In the surface of many caves from Tay Bac (Western North), Viet Nam (Eastern North) to Thanh - Nghe - Tinh (North Centre of VN), we discovered many vestiges of the late neolithic and early metallic age's cultures (4.000-2.000 BP).

Some ethnic-group in Ha Tinh, Quang Binh, Quang Tri provinces up to now still live in caverns.